

ՆՈՐ ԽԱՐԴԱԿԱՆՔՆԵՐ ՄԱՍԻՍՆԵՐՈՒ ՇՈՒՐՁ

Posted on March 31, 2021 by Keghart

Category: [Opinions](#)

Ո՞վ որուն խրատ կու տայ.

[Keghart.org](https://keghart.org) Խմբագրական, 31 Մարտ 2021

Ազգովին կը դիմագրաւենք անորոշ իրավիճակներ՝ 2020-ի Սեպտեմբերին սկսած պատերազմէն եւ հայկական ուժերու պարտութենէն ետք: Մեր երկրին մէջ ստեղծուած է ջղագրգռութեան, անհանդուրժողութեան, փոխադարձ խիստ մեղադրանքներու մթնոլորտ մը, ուր կողմերը իրարու կը վերագրեն պատերազմի խայտառակ ելքին պատճառները: Ստահոգիչ է նաեւ ռուսամետ երեւալու մէջ նկատուած մրցակցութիւնը, կարծես այդ ըլլար միայն մեր գլխաւոր արժէչափը, որովհետեւ «ռուսամետ-հակառուս» եզրերը պայմանական են եւ անպայման քաղաքական արեւելումի (օրիանտացիա) հետ յաճախ չեն առնչուիր:

Թուենք լոկ քանի մը հատը մեզ յուզող եւ տառապեցնող խնդիրներէն:

- 1.- Գերիներու վերադարձը եւ զանոնք քաղաքական գիշումներ կորզելու որպէս ճնշամիջոց օգտագործելը:
- 2.- Հայաստանի Խորհրդային սահմաններու վերանայումի փորձ ի վնաս ՀՀ-ի:
- 3.- Արցախի գրաւեալ տարածքներու ապագան եւ Արցախի կարգավիճակը:
- 4.- ՀՀ-էն ներս տիրող ընկերային, քաղաքական եւ տնտեսական քառուրդ, որուն հետ կ'առնչուի ՀՀ խորհրդարանական ընտրութիւններու թնճուկը եւ «Իմ քայլականներու» յամառ կեցուածքը:
- 5.- Ընդդիմադիր ուժերէն ինքնակոչ «Ազգային փրկութիւն»ի ցուցադրած անհանդուրժողականութիւնը:
- 6.- Դատական, իրաւական եւ ընտրական համակարգերու եւ հիմնարկներու (ինստիտուտ) կողմնակալ գործունեութիւնն ու աչառութիւնը:
- 7.- Արտագաղթի սպառնալիքը:
- 8.- Ազգային կրթութեան եւ դաստիարակութեան սպառնացող խորթ տեսութիւններ կիրարկելու միտումները:
- 9.- ՀՀ-սփիւռք տարօրինակ, ոչ-յստակ եւ որեւէ ծրագրաւորումէ զուրկ յարաբերութիւնները:
- 10.- ՌԴ-Թուրքիա/Ատրպեյճան եւ թրքալեզու ազգութիւններու միջեւ խմորուող համադաշնութեան մը ուրուագծումը:
- 11.- Ըստ եութեան ՀՀ-ի ենթակայութիւնը ՌԴ-էն:

ՀՀ-ի եւ Արցախի մէջ կատարուած զարգացումները պէտք է դիտել տարածաշրջանային պարունակին մէջ: Մէկ կողմէն Արեւմուտք-ՆԱԹՕ ընդ ՌԴ հակասութիւններու եւ մրցակցութիւններու սրումը, միւս կողմէ ազդեցութեան գօտիներու եւ սահմաններու վերաբաշխման միտումները՝ Կովկասը դրած են կիզակետի տակ: Յստակօրէն կ'երեւայ տնտեսա-քաղաքական նոր համաձայնութիւններու կամ դաշինքներու ուրուագիծը

շրջանին մեջ: Այս ծիրին մեջ արդեն կարելի է ձեւաւորուած նկատել Ռուսաստան-Թուրքիա մերձեցման լուրջ փորձերը, ուր Թուրքիա քայլ մը եւս յառաջխաղացում արձանագրեց շնորհիւ Փուլինեան ՌԴ-ի որդեգրած քաղաքականութեան:

Վաղուց Թուրքիայի սանձերը ազատ ձգուած են ԱՄՆ-ի կողմէ՝ այնքան ատեն որ հակա-ԱՄՆ ուժի մը չի վերածուիր անիկա: Ասոր լաւագոյն ապացոյցը եկաւ ՆԱԹՕ-ի Գլխ. Քարտուղար Ճենզ Սթալթենպըրկէն (Jens Stoltenberg), որ բացէ ի բաց յայտարարեց. «Քաղաքականութիւնը բարոյականութենէ զուրկ է, իսկ Թուրքիան կը կռուի ահաբեկչութեան դէմ»: Ուրիշ տեղ մըն ալ ըսած է. «Կը կարծեմ թէ մենք պետք է հասկնանք Թուրքիոյ կարեւոր դաշնակից պետութիւն մը ըլլալու պարագան: Նայեցէք քարտէսին եւ դուք կը տեսնէք թէ Թուրքիան ծայրայեղօրէն կարեւոր է»: Այսինքն, Արեւմուտքի կողմէ ահաբեկիչ նկատուած ուժերու դէմ սանձազերծուած պայքարին մեջ իրենք դաշնակիցներ են: Այստեղ ի հարկէ դիտաւորեալ կերպով ակնարկութիւն չ'ըլլար թէ ո՞ր ահաբեկիչներու մասին է խօսքը. խօսքը կը վերաբերի միայն Իրանի՞ն, Հըզպոլլայի՞ն, Պաշտար Ասատի Սուրիայի՞ն, հապա ո՞ր մնացին Իզրայէլն ու Թուրքիան... Սա մեզի քաջ յայտնի «երկու չափ եւ երկու կշիռք» (double standard) արեւմտեան մօտեցումի դասական օրինակ մըն է:

Հետեւաբար հարց կը ծագի՝ ի՞նչ կարելի է սպասել Արեւմուտքէն (իմա՝ ԱՄՆ-էն, Միացեալ Թագաւորութենէն-ՄԿ-, Եւրոպական Միութենէն եւ առհասարակ ՆԱԹՕ-էն), որ թոյլ ու հաշուենկատ դիտողութիւններէն բացի ոչինչ ձեռնարկեց Թուրքիա-Ատրպէյճան նախայարձակման օրերուն, մանաւանդ երբ շուրջ 1200 մահմետական ահաբեկիչներ կը մասնակցէին նաեւ Արցախի վրայ սանձազերծուած յարձակումներուն ու տակաւին Իզրայէլեան հսկայական զինուորական գերարդիական էլեկտրոնային սարքեր կու գային համարելու նախայարձակներու ոհմակները: Հարց կը ծագի՝ որքանո՞վ վստահելի կամ հնարաւոր դաշնակից կարելի է նկատել Արեւմուտքը ընդարձակ առումով եւ որքա՞ն անկեղծութիւն կարելի է ակնկալել անկէ:

Գալով ՌԴ-ին, գոնէ վերջին հինգ տարիներուն, յատկապէս 2016-ին Արցախի վրայ յարձակման օրերուն, ՌԴ պարզապէս իր դէմքը թաքցուց Քրեմլինի պարիսպներուն ետին եւ բաւարարուեցաւ ոչինչ ըսող կոչեր ուղղելով կողմերուն եւ խաղալով «չեզոքութեան խաղաքարթը», որ ըստ եութեան ազրպէյճանամետ էր, որովհետեւ նախայարձակը Հայաստանի կամ Արցախի ուժերը չէին: Վերջին կեցուածքը նորութիւն չէր հայերուս համար, որովհետեւ անոր նախօրինակը տեսանք Սումգայիթի եւ Պաքուի կոտորածներու օրերուն...

Այսօր պատկերը փոխուած է ի վնաս հայութեան եւ հաւանաբար նաեւ ոչ հեռու ապագային՝ Ռուս ժողովուրդի համար: Մեկուսացուած եւ օլիկարխացուած Ռուսաստանը նախագահ Փուլինի իշխանութեան գալով գրեթէ ոչինչ ըրաւ իր ժողովուրդին մէջ ամրապնդելու ժողովրդավարական սկզբունքները, որոնք դեռեւս 19-րդ դարուն եղած էին ռուս յառաջդիմական պուրժուազիայի գաղափարախօսութեան

հիմքերը: «Նոր Ռուսաստանը» կամ Փոլժինեան Ռուսաստանը փոխանակ զգալիորեն բարելավելու ռուս աշխատաւոր ժողովուրդի ու մտաւորականութեան կենսամակարդակը, զգալիորեն կաղաց, վկայ՝ ռուս ժողովուրդի անձն գլուխ եկամուտը (GDP): Ու՞ր է այն (Խ.) Ռուսաստանը, որ արուեստներու եւ մշակոյթի աշխարհին մէջ չափանիշեր ստեղծած էր, ո՞ւր է այն Ռուսաստանը, որ քիչ թէ շատ միջին մակարդակին համապատասխանող տնային սարքեր եւ ինքնաշարժներ կ'արտադրէր: Ցաւօք սրտի, Հարաւային Թորեայի KIA մակնիշի ինքնաշարժի համագոր մը չկրցաւ շուկայ իջեցնել ցարդ:

Ցաւօք կը նշենք որ Ռուսաստանի Դաշնութիւնը կ'արտածէ իր ընդերքի հարստութիւնը եւ ընտրողաբար զինուորական սարքեր ու ռազմամթերք ծախելով կը փորձէ ծփալ: Ահաւասիկ այս պատկերին մէջ կը յայտնուի Թուրքիան, որ կը կատարէ միլիառաւոր տոլարի ներդրումներ եւ կու տայ առանձնաշնորհումներ ՌԴ-ին: Փոլժինեան Ռուսաստանը շուկայ չունի համաշխարհային ծաւալով, հետեւաբար պէտք ունի Թուրքիոյ եւ այսպէս կոչուած որոշ ատենէ մը ի վեր «Ալթայան» ծրագրի մը ձեւաւորման, որպէսզի թրքալեզու ժողովուրդներու հետ համագործակցելով փորձէ ծփալ եւ զանոնք հեռացնել Արեւմուտքէն:

Հիմա հասկնալի կը դառնայ թէ ինչո՞ւ համար ՌԴ-Թուրքիա-Ազրայեյճան սիրաբանութեան զոհ կ'երթայ Հայաստանն ու Արցախը, ահա թէ ինչո՞ւ համար ՀՀ-էն ներս կը լսուին ազատ ճանապարհային եւ բարեկամական երթեւեկութիւններու մասին արտայայտութիւններ, զորս կ'ուզեն «ծախել» հայ ժողովուրդին: Այս օրերուն պատահական չենք գտներ, երբ փորձ կը կատարուի Թուրքիան թշնամի պետութիւն չներկայացնել, շատ չարծարծել ցեղասպանութեան թեման, կոծկել կամ սառեցնել այս նիւթը...

Հիմա հասկնալի կը դառնայ թէ ինչո՞ւ կը հնչեն ՀՀ-ը եւ Հայ ժողովուրդը «հակառուս» ներկայացնելու տարագումները, որոնք սկսան երեւնալ ռուս մամուլին մէջ՝ Գարեգին Նժդեհի արձանի բարձրացումէն ետք, ահա թէ ինչո՞ւ նոյն այդ մամուլին եւ ընկերային կաշառուած ցանցերէն ներս կը հնչեն հակահայ արտայայտութիւններ, որոնցմէ կու գայ ազրայեյճանական քարիւղի հոտ, եւ ահա թէ ինչո՞ւ սա միամիտ ու ծիծաղելի պատրուակը կը հրամցուի թէ՛ Նախ. Փոլժին ուզեր է դաս մը տալ Ն. Փաշինեանին, որ փորձեր է Արեւմուտքի հետ որոշ մօտեցումներու մասին մտքերու փոխանակութիւն ունենալ...:

Ո՞ւր կ'երթայ Կրիպոյետովներու, Թուրքոյներու, Չեխովներու, Չայքովսքիներու, Լերմոտովներու եւ Մայքովսքիներու Ռուսաստանը...: Պատասխանը թողունք ռուս իրաւ ժողովրդավարներուն, իսկ հայերս մտածենք այս կացութեան մէջէն դուրս գալ նուազագոյն վնասով:

Վիճակը աննախադէպօրէն բարդ է եւ կ'ապրինք հակասութիւններու թնճուկի մը մէջ: Ի

հարկէ այս կացութենէն դուրս գալու հիմնական պարտաւորութիւնը կ'իյնայ օրուայ իշխանութիւններուն վրայ, որոնք դրական նշաններ ցոյց չեն տար թէ ունին այդ պատրաստուածութիւնը եւ ունակութիւնը, որովհետեւ փաստօրէն ներկայիս իշխանութիւնը կը գտնուի «Իմ քայլական» միջակութիւններու ձեռքին մէջ: Կը կարծենք թէ մեր հայրենիքը ունի գոյութենական լուրջ խնդիր մը, որ միայն ՀՀ-էն ներս ապրող հայութեան ուսին պէտք չէ ծանրանայ: Եօթ-ութ միլիոն սփիւռքն ալ պէտք է մասնակից դարձնել որպէսզի համայն հայութեան միասնական ուժերով կարենանք ստեղծել մարմին մը, գերատեսչութիւն մը կամ մտքերու փոխանակութեան յանձնախումբ մը, որ կարենայ իր վրայ վերցնել գոյութենական այս լուրջ մարտահրաւերը եւ համախոհաբար որդեգրէ ռազմավարութիւն մը:

Comments

Armen Baghdoyan – 2021-04-01 19:54:35

Աջքերու չեմ հաւատար որ երեք տարուան խաւարամիտ ղեկավարութեան անպատմելի խարխափումներէն և ազգաքանդ արարքներէն ետք՝ տակաւին կը կարողամ մեղաւորին մեղքերը ազգին գլխուն փաթթելու ապիկար փորձեր: Անխախտելի յամառութեամբ: Նոյնիսկ երբ մեղաւորը հրապարակաւ ներողութիւն կը խնդրէ ժողովուրդէն իր բազում «սխալանքներուն» համար՝ խորհրդարանական արտակարգ ընտրութիւններու իր արշաւին ընթացքին: Այսքանը այլևս մարսելի չէ: Խեղճերնիս գլուխնիս պիտի հաւաքե՞նք՝ թէ ոչ: Նախ պիտի ընդունինք, անսակարկ համեստութեամբ, նա՛ն ոգեկան քաջութեամբ՝ որ Հայաստանի վերջին երեք տարիներու անցուդարձները հիմնովին պէկոծեցին և այլանդակեցին ոչ միայն Հայաստանի ժողովուրդը , այլև համայն սփիւռքահայութիւնը՝ ինքնաքանդողական աներեւակայելի մոլորումով: Ստորև կը մեջբերեմ խմբագրականի վերջին երկու կետերը, որոնց հմուտ իմացութիւնը՝ ըստ իս՝ Հայաստանի և հայ ժողովուրդին համար ամենէն անհրաժեշտ տարերքն են ներկայի ընկերային և քաղաքական խառնիճաղանձ իրարանցումները հասկնալիօրէն ընդգրկելու և պարզաբանելու համար: Այդտեղ թաղուած է շան գլուխը: «10.- ՌԴ-Թուրքիա/Ատրպեյճան եւ թրքալեզու ազգութիւններու միջև խմորուող համադաշնութեան մը ուրուագծումը: 11.- Ըստ էութեան ՀՀ-ի ենթակայութիւնը ՌԴ-էն:» Այս երկու կետերը չեն համապատասխաներ ո՛չ պատմական իրողութիւններուն, ո՛չ ալ աշխարհաքաղաքական արդի դրոյթներուն: Անոնք միայն կը մատնեն հիմքերը մեր ժողովուրդի ճակատագրական մոլորումներուն: Հայոց նորագոյն պատմութեան որևէ ուսանող քաջածանօթ պէտք է ըլլայ ռուս-հայկական դարաւոր բարեկամութեան: Միայն քսաներորդ դարուն՝ Ռուսաստան երեք անգամ Հայաստանը փրկած է վերջնական անհետացումէ: Այսօր Հայաստանի և կրճատուած Արցախի գոյութիւնը կը պարտինք դարձեալ Ռուսաստանին: Հակառակ երկու համաշխարհային պատերազմներուն մէջ կրած անիմասալի կորուստներուն և Արևմտեան ուժերու կողմէ տնտեսական ու քաղաքական շրջափակումներուն՝ Սովետական Միութիւնը վերապրած է եօթասուն տարի շնորհիւ Ռուսաստանին, դառնալով աշխարհի երկրորդ հզօրագոյն պետութիւնը: Որպէս անդամ Սովետական Միութեան՝ Հայաստան ապրած է իր ամբողջ պատմութեան պայծառագոյն շրջանը: Բարգաւաճում մը տնտեսական, մշակութային, ճարտարարուեստական, գիտական, վերջապէս՝ մարդկային ստեղծագործութեան բոլոր բնագաւառներուն մէջ: Այս ճշմարտութիւնը ամրագրուած պիտի մնայ Հայոց Պատմութեան մէջ: Հաստատուն և անուրանալի: Սովետի փլուզումը մեզ հասցուց այն վիճակին՝ որուն մէջ խելացնոր կը տառապինք երեք տասնամեակէ ի վեր: Այս է որբերգական Իրականութիւնը, որ ո՛չ կարելի է ժխտել՝ ո՛չ ալ չքմեղանալ պատասխանատուի փնտռուածով ասդին-անդին: Այժմ մեր քաղաքական իմացումը կը պահանջէ անմիջական լուսաւորում դիմակայելու համար այն խաւարը, որուն մատնուած ենք ազգովին: Յիշատակեմ քաղաքական ոլորտի յատուկ հետևեալ ճշմարտութիւնները. ա. Որևէ երկիր չունի յաւիտենական բարեկամներ կամ թշնամիներ. միայն՝ յաւիտենական շահեր. այս ասոյթը կը վերագրուի Մեծն Բրիտանիոյ վարչապետ Պալմըրստոնի (1784-1865). բ, Մեծ տերութիւն մը իր շրջապատը, նոյնիսկ աշխարհը (ԱՄՆ), կը ջանայ ձևակերպել իր շահերուն համընթաց կարգով. գ. Տկար երկիր մը պէտք է ջանայ յարմարիլ աշխարհաքաղաքական փոփոխութիւններուն՝ ըստ իր շահերուն. Կը տեսնուի որ այս երեք ճշմարտութիւններուն մէջ ո՛չ զգացումը տեղ ունի, ո՛չ ալ անցեալը: Հարցը կը վերաբերի միայն երկրի շահերու սառնասիրտ ու բանական ընկալումին և ապագային: Այն ժողովուրդը, որ որ կը պնդէ թաղուած մնալ անցեալին մէջ՝ անկարող կը դառնայ ապագան կերտելու: Դարաւոր ժամանակներու հոլովոյթով՝ ինչ որ մնաց պատմական Հայաստանէն կը գտնուի աշխարհագրական բաւական աննպաստ գօտիի մը մէջ: Սակայն այս դժբախտութիւնը անցեալին վերածուած է՝ և առիթը դարձեալ ներկայացած է որ վերածուի օրինութեան: Ռուսաստանի հետ յաւիտենական դաշնութիւն, թեկուզ մինչև միաւորում: Այս է միակ ճանապարհը, որ Հայաստանն ու Արցախը պիտի տանի անվտանգութեան և վերանորոգ բարգաւաճումի: Թշուառ,, ընկճուած, անփրկելի հայ ժողովուրդը պիտի դառնայ հզօր և հպարտ: Այսքան պարզ է մեր ճակատագրի տնօրինումը: Իսկ Ռուսաստան-Թուրքիա ենթադրեալ հակահայ դաւադրութիւնը արժանի չեմ նկատեր հերքումի: Տե՛ս վերոնշեալ գ. կետը: